

- 31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί. ὁ ὢν  
 ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ·  
 ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί<sup>8</sup>.  
 32 καὶ<sup>9</sup> ὁ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ  
 33 τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν  
 αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς  
 34 ἐστιν. ὣν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ  
 λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεός<sup>10</sup> τὸ Πνεῦμα.  
 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ  
 36 χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν  
 αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθὼν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ  
 ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

- IV. Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρι-  
 σαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ  
 2 βαπτίζει ἢ Ἰωάννης (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ  
 3 ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), ἀφῆκε τὴν  
 Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.  
 4, 5 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ἔρ-  
 χεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην  
 Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ  
 6 Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰα-  
 κώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας  
 ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ὥσεί' ἕκτη.  
 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ.  
 8 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μα-  
 θηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα  
 9 τροφὰς ἀγοράσωσι. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ  
 Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν  
 αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; (οὐ γὰρ συγ-  
 10 χρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις<sup>2</sup>.) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς

<sup>8</sup> *Marg. om.* ἐπάνω πάντων ἐστί

<sup>9</sup> (, for .) *om.* καὶ

<sup>10</sup> *om.* (ν) ὁ Θεός <sup>1</sup> ὥς

<sup>2</sup> *Marg. om.* (οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.)

καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ᾗδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾗτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ<sup>11</sup> ἡ γυνή, Κύριε, οὗτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ<sup>12</sup> σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-<sup>13</sup>σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος<sup>14</sup> οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ<sup>3</sup> εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ<sup>4</sup> δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει<sup>15</sup> πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι<sup>5</sup> ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει<sup>16</sup> αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν<sup>6</sup>, Οὐκ<sup>17</sup> ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ<sup>18</sup> νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι<sup>19</sup> προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ<sup>20</sup> ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέγει<sup>21</sup> αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, πίστευσόν μοι<sup>7</sup>, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί· ὑμεῖς προσκυνεῖτε<sup>22</sup> ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ' ἔρχεται<sup>23</sup> ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ·

<sup>3</sup> διψήσει<sup>6</sup> add αὐτῷ<sup>4</sup> add ἐγώ<sup>5</sup> διέρχωμαι<sup>7</sup> Πίστευέ μοι, γύναι

καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνού-  
 24 τας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούν-  
 τας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.  
 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται  
 (ὁ λεγόμενος Χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκείνος, ἀναγγε-  
 26 λεί ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι,  
 ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ  
 ἐθαύμασαν<sup>8</sup> ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι  
 28 εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν  
 οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν  
 29 πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, Δεῦτε, ἴδετε ἄν-  
 θρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα<sup>9</sup> ἐποίησα· μήτι  
 30 οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον οὖν<sup>10</sup> ἐκ τῆς  
 31 πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. ἐν δὲ<sup>11</sup> τῷ  
 μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέγοντες, Ῥαβ-  
 32 βί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρώσιν ἔχω  
 33 φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε. ἔλεγον οὖν οἱ  
 μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, Μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ  
 34 φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά  
 ἐστίν, ἵνα ποιῶ<sup>12</sup> τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ  
 35 τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι  
 "Ἐτι τετράμηνόν<sup>13</sup> ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδού,  
 λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ  
 36 μὲν ἤδη<sup>14</sup> καὶ<sup>15</sup> ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ  
 συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ<sup>15</sup> ὁ σπεί-  
 37 ρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ  
 λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων,  
 38 καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν

<sup>8</sup> ἐθαύμαζον<sup>9</sup> ἃ<sup>10</sup> *ομι. οὖν*<sup>11</sup> *ομι. δὲ*<sup>12</sup> ποιήσω<sup>13</sup> τετράμηνός<sup>14</sup> (*Marg. θερισμόν. ἤδη*)<sup>15</sup> *ομι. καὶ*

ὁ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν <sup>39</sup> εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης ὅτι· Εἰπέ μοι πάντα ὅσα <sup>16</sup> ἐποίησα. ὥς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, <sup>40</sup> ἠρώτων αὐτὸν μέναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ <sup>41</sup> τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι <sup>42</sup> διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός <sup>17</sup>.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ <sup>43</sup> ἀπῆλθεν <sup>18</sup> εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς <sup>44</sup> ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, <sup>45</sup> ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ <sup>19</sup> ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς <sup>20</sup> πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς <sup>46</sup> Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει ἐν Καπερναούμ. οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας <sup>47</sup> εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτόν <sup>21</sup> ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμέλλε γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς <sup>48</sup> πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, <sup>49</sup> Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. <sup>50</sup> καὶ <sup>22</sup> ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν

<sup>16</sup> ἃ <sup>17</sup> οἱ. , ὁ Χριστός <sup>18</sup> οἱ. , καὶ ἀπῆλθεν <sup>19</sup> ὅσα  
<sup>20</sup> οἱ. ὁ Ἰησοῦς <sup>21</sup> οἱ. αὐτόν <sup>22</sup> οἱ. καὶ

51 αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα-  
 βαίνοντας, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν<sup>23</sup> αὐτῷ, καὶ  
 52 ἀπήγγειλαν<sup>24</sup> λέγοντες ὅτι Ὁ παῖς σου<sup>25</sup> ζῇ. ἐπύ-  
 θετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον  
 ἔσχε. καὶ εἶπον<sup>26</sup> αὐτῷ ὅτι Χθὲς ὥραν ἐβδόμην  
 53 ἀφήκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι  
 ἐν<sup>27</sup> ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι<sup>28</sup>  
 Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία  
 54 αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν  
 ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.  
 V. Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη  
 ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβати-  
 κῇ κολυμβήθρᾳ, ἣ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά<sup>2</sup>,  
 3 πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλήθος  
 4 πολὺ<sup>3</sup> τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν,  
 4 ἑκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος  
 γὰρ<sup>5</sup> κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμ-  
 βήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος  
 ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὲς  
 5 ἐγίνετο, ᾧ δὴ ποτε κατείχετο νοσήματι. ἦν δέ τις  
 ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ  
 6 ἀσθενείᾳ<sup>6</sup>. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον,  
 καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ,  
 7 Θέλεις ὑγιὲς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν,  
 Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραθῇ τὸ  
 ὕδωρ, βάλλῃ<sup>7</sup> με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ  
 8 ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει

<sup>23</sup> ὑπήντησαν      <sup>24</sup> om. καὶ ἀπήγγειλαν      <sup>25</sup> (ὁ παῖς) αὐτοῦ  
<sup>26</sup> εἶπον οὖν      <sup>27</sup> om. ἐν      <sup>28</sup> om. ὅτι      <sup>1</sup> Marg. adds ἡ  
<sup>2</sup> Marg. Βηθσαιδά or Βηθζαθά      <sup>3</sup> om. πολὺ      <sup>4</sup> Text,  
 not marg., om. from , ἐκδεχομένων τὸ νοσήματι γεν. 4      <sup>5</sup> Marg.  
 adds Κυρίου      <sup>6</sup> add αὐτοῦ      <sup>7</sup> βάλλῃ